L. 8. Rok 1883.

DZIENNIK ROZPORZĄDZEŃ

dla stoł. król. miasta Krakowa.

Przedpłatę roczną zła. 1, składać można w biurach Komisarzy obwodowych. Właściciele domów w Krakowie otrzymują dziennik rozporządzeń bezpłatnie.

Rada miasta.

Posiedzenie nadzwyczajne z d. 12 lipca 1883.

Przed rozpoczęciem obrad zawiadomił p. Prezydent m. Radę, że rzeźbiarz hr. Oskar Sosnowski nadesłał na jego ręce z Rzymu, rzeźbę ważącą 2,000 kilogr. a przedstawiającą grupę „Jadwiga i Jagiełło“ z marmuru kararyjskiego. Rzeźbę tę przeznacza artysta do Muzeum narodowego lub dla przyszłego gmachu uniwersyteckiego, zostawiając ostateczną decyzyę pod tym względem Prezydentowi miasta. Ponieważ jednak koszta przesyłki wynoszą przeszło 760 Zła., przeto p. Prezydent uprasza o upoważnienie do wypłacenia tej sumy tymczasowo z kasy miejskiej i zażądania jej zwrotu od Rządu gdyby rzeźba pomieniona miała zdobić przyszłą aulę uniwersytecką.

Rada po krótkiej dyskusyi upoważniła p. Prezydenta do zapłacenia tymczasowo kosztów przesyłki z funduszu miejskiego a zarazem przyjęła wniosek R. m. p. Rzewuskiego, ażeby komisya muzealna orzekła, czyli to dzieło kwalifikuje się do Muzeum narodowego.

Rada m. udzieliła I. Viceprezydentowi m. J. W. Muczkowskiemu trzechtygodniowego urlopu.

Na wniosek Prezydenta uchwalono zgodnie z poprawką Rm. Friedleina pozostawić budkę, względnie stragan Dawida Lipschütza na Stradomiu do 1 Maja 1884 roku.

Na interpelacyę radcy m. p. Dr. Bochenka, jaka była przyczyna pożaru w Katedrze na Wawelu, z czyjej on wybuchł winy i czy zapobieżono na przyszłość powtórzeniu się podobnego wypadku? — P. Prezydent m. oświadczył, że w składzie przy wieży zegarowej w katedrze na Wawelu zapaliły się zbutwiałe rupiecie. Ogień był niebezpieczny, bo rodzaj komina prowadził z tego składu do kapitularza. Dzięki straży pożarnej i pomocy wojska, ogień został przytłumiony, nim się zdołał rozszerzyć. Powodem pożaru było pozostawienie palącej sią świecy w owym składzie przez jednego z kościelnych. — Sprawa ta oddaną została do sądu. — Wreszcie nadmienił p. Prezydent miasta, że ks. Polkowski mając sobie zwróconą uwagę na niebezpieczeństwo, przyrzekł skład pomieniony odpowiednio przesklepić, według wskazówek Budownictwa miejskiego.

Rada miasta uchwaliła trzy wnioski Sekcyi ekonomicznej w sprawie kolei konnej, przedstawione przez Radcę m. p. Dra Hajdukiewicza, a mianowicie:

I. nad podaniem Towarzystwa kolei konnej, zowiącej się Tramwajem krakowskim, de pres. 11 Kwietnia 1883 L. 10937 o pozwolenie założenia drugiego toru kolejowego obok istniejącego już toru wzdłuż obecnej trasy, przeszła Rada m. do porządku dziennego.

Jako pobudki do uchwalenia tego wniosku, były następujące okoliczności i tak, że ul. Krakowska, Grodzka i Floryańska są zbyt wązkie, dlatego też w razie założenia drugiego toru tramwajowego, nie mogłoby być mowy o łatwej kommunikacyi wozami i powozami, jak również o możności składania materyałów opałowych, budowlanych i t. p., a nadto łatwo zdarzyćby się mogły wypadki nieszczęśliwe;

II. Wezwano Magistrat, aby dopilnował, iżby warunki kontraktu z daty Kraków 25 Listopada 1881 między Gminą m. Krakowa a Towarzystwem kolei konnej zawartego przez toż Towarzystwo bezwarunkowo ściśle wykonywane były, a w szczególności, aby Towarzystwo bruki pod nadzorem organów gminy do należytego stanu do końca Lipca 1883 doprowadziło; w razie zaś gdyby art. XII. kontraktu zmianie uledz miał, aby co do wynagrodzenia art. Vem przewidzianego — przy współudziale Sekcyi I. dodatkowy układ przeprowadził.

Przyczyny do uchwalenia tego II wniosku były następujące, i tak, że Towarzystwo kolei konnej w myśl art. V kontraktu z powodu zakładania szyn, zniszczone bruki do należytego stanu doprowadzić jest obowiązane, a tego dotychczas nie uczyniło; że w myśl art. XIII kontraktu służba tramwajowa ma nosić mundur i ma się z publicznością grzecznie obchodzić, a tego Towarzystwo kolei konnej nie przestrzega; że w myśl art. XV kontraktu ruch tramwajowy ma się ściśle odbywać według zatwierdzonego przez Gminę rozkładu jazdy, a Towarzystwo kolei konnej często rozkład jazdy bez otrzymanego na to zezwolenia zmienia, tak, iż często kilka wozów jeden za drugim prowadzi; że w myśl art. V. kontraktu Towarzystwo kolei konnej tytułem odszkodowania za zniszczenie bruków dla tego tylko

po 15 cent. rocznie od metra pojedynczego toru, zaś po 30 cent. od metra podwójnego toru Gminie opłacać ma, że w myśl art. XII kontraktu wagony jednym koniem ciągnione być winny, a skoro obecnie wagony dwoma końmi są ciągnione i przez to uszkodzenie bruków daleko jest większe niż podwójne, bo koń drugi droższy bruk niszczy, przeto Towarzystwo kolei konnej albo wagony jednym koniem ciągnąć albo stosunkowo do wyrządzonego uszkodzenia bruków większą opłatę w myśl art. IX tytułem wynagrodzenia szkody uiszczać jest obowiązane;

III. Wezwano Magistrat, aby z przyczyny przelania koncesyi przez pierwotne Towarzystwo kolei konnej na inne Towarzystwo, wszelkich praw Gminy dopilnował i je wyraźnie zastrzegł, a to z przyczyny, że w myśl art. XVIII kontraktu przelanie koncesyi na trzecią osobę lub Towarzystwo bez zezwolenia Gminy nastąpić nie może, a pierwotne Towarzystwo kolei konnej uzyskaną koncesyę przelało na inne Towarzystwo „Tramwajem krakowskim“ zwane.

Zapewniono p. Bolesławowi Romanowi Celińskiemu nauczycielowi w szkole handlowej miejskiej, przyjęcie do Gminy w razie uzyskania obywatelstwa austr. bez opłaty taksy.

Upoważniono p. Prezydenta miasta do zarządzenia wspólnie z sekcyą gospodarczą i skarbową tego wszystkiego, coby ze względu na zagrażającą epidemię, za konieczne uznał.

Przedmioty znalezione.

W czasie od dnia 1 do 31 Sierpnia 1833 r. złożone zostały w Magistracie następujące przedmioty znalezione a mianowicie:

Artyk. 1053 dwa zła.
„ 1064 parasol.
„ 1065 trzy klucze.
„ 1066 różaniec.
„ 1067 klucz.
„ 1068 kapelusz mezki.
„ 1113 parasol.
„ 1114 obróżka dla psa ze znaczkiem.
„ 1115 dwie chustki, wachadło do zegara, dwa kluczyki, dwie pary rękawiczek, parasol i książka do nabożeństwa.
„ 1116 okulary.
„ 1119 klucz.
„ 1125 kluczyk, woreczek i paciorek kościany.
„ 1126 mały obrns.
„ 1145 pulares z 41 ct.
„ 1146 klucz.
„ 1147 szczoteczka do czyszczenia lampy.
„ 1148 porzucone przez podejrzanego chłopca nakrycie kościelne.
„ 1162 woreczek z 15½ ct. i drugi z 26 ct.
„ 1166 klucz.

Magistrat wzywa niniejszem właścicieli powyższych przedmiotów, aby celem ich odebrania, zgłosili się do Wydziału III. Magistratu i tam swe prawa własności do tychże przedmiotów udowodnili; w przeciwnym razie po upływie jednego roku, nabędą znalazcy pewnych praw do tych przedmiotów, a po upływie dalszych trzech lat staną się właścicielami.

Magistrat stoł. król. miasta

Krakowa dnia 1 Września 1883.

Nowa ustawa przemysłowa.

Nowa ustawa przemysłowa z dnia 15 Marca 1883 L. 39 D. u. p. wchodzi w wykonanie **z dniem 29-go Września b. r.**

Z tego też powodu J. Exc. p. Minister handlu w porozumieniu z c. k. ministerstwem spraw wewn. podał reskryptem z dnia 18 Lipca b. r. L. 22037, niektóre wskazówki odnoszące się do tej nowej ustawy przemysłowej.

Nowa ustawa wprowadza zmiany w miejsce **pierwszego, drugiego, trzeciego, czwartego, i siódmego, rozdziału** (§§. 1 do 61 i 106 do 130) ustawy przemysłowej z dnia 20-go Grudnia 1859 r. l. 227 D. u. p.

Ustawa przemysłowa z r. 1859 dzieliła zatrudnienia przemysłowe na dwie grupy a) na wolne b) na koncessyonowane. Nowa ustawa dzieli je na trzy grupy, a) na wolne, b) na rzemieślnicze, c) na koncessyonowane

P. Minister handlu zastrzegł sobie zająć się we właściwym czasie bliżej osnową pierwszego, drugiego, trzeciego i czwartego rozdziału ustawy przemysłowej i wydać odnośne przepisy objaśniające w stósownej ku temu chwili, obecnie zaś zastanawiał się tylko nad osnową **siódmego** rozdziału traktującego o stowarzyszeniach przemysłowych.

Pomyślne wprowadzenie nowej ustawy wymaga koniecznie, aby w rozpatrywaniu się w przepisach stowarzyszeń dotyczących mieć na oku dwie okoliczności, a mianowicie, raz, jaki wpływ ma władza administracyjna wywierać na tworzenie się stowarzyszeń i jak je ma dozorować, a powtóre, jaki samorząd ustawa sama przyznaje tymże stowarzyszeniom. —

Co do pierwszego pytania, jakiem powinno być działanie władz przemysłowych w pierwszej i drugiej instancyi, zwraca się najpierw uwagę na następujące postanowienia ustawy:

W myśl pierwszego ustępu §. 106 nowej ustawy, utworzenie stowarzyszeń należy do zakresu urzędowego władzy przemysłowej, a w mieście Krakowie do Magistratu, który w wypadkach zamierzonego zawiązania się nowych Stowarzyszeń porozumieć się ma z izbą handlowo-przemysłową, a ta znowu z osobami mającemi brać udział w stowarzyszeniu. W tym względzie należy dążyć przedewszystkiem do zjednoczenia w stowarzyszeniu jednakich lub pokrewnych sobie zawodów przemysłowych z tejże samej gminy lub z kilku gmin sąsiednich. Jeśli w stósownym obrębie miejscowym nie znajduje się dość takich przemysłowców, którzyby należeli do jednego i tego samego lub przynajmniej do pokrewnych zawodów, należy zmierzać do utworzenia stowarzyszeń w ogólności lub też tylko względem niektórych gałęzi przemysłowych na większych obszarach n. p. na całym obrębie Sądu powiatowego lub też nawet Starostwa powiatowego. — W takim

razie może w ślad trzeciego ustępu §. 106. stowarzyszenie obejmować przemysłowców i pomocniczych robotników z kilku nawet gmin i różnych zatrudnień.

Nie trzeba też spuszczać z uwagi przepisów w §. 108 zawartych, że wprawdzie do właścicieli fabrycznego przedsiębiorstwa przemysłowego nie odnosi się obowiązek należenia do stowarzyszeń, jednakowoż nie broni się im przystępu do stowarzyszenia, zwłaszcza wtedy, gdy jest trudno wytknąć granicę częstokroć dość zmienną pomiędzy fabrycznym a nie fabrycznym przemysłem, jak to się i dotąd już wydarzało n. p. co do kapeluszników, siodlarzy, tapicerów itd.

Nowa ustawa przemysłowa nie podająca żadnego ścisłego określenia, czem jest właściwie przemysł fabryczny, przekazała decyzyę w każdym danym poszczególnym wypadku krajowej władzy administracyjnej, która w tej mierze orzeknie po wysłuchaniu izby handlowo-przemysłowej i odnośnego stowarzyszenia przemysłowego, a w razie odwołania się, orzecze o tem p. Minister spraw wewnętrznych, porozumiawszy się z Ministrem handlu (§. 1 ust. now. przemysł.)

W tem orzeczeniu winna przewodzić zasada, że fabrycznym jest wtedy przemysł, gdy chodzi o zrobienie lub przerobienie towaru w warsztatach zamkniętych za współ udziałem liczniejszego bo zazwyczaj liczbę dwudziestu przechodzącego zastępu robotników (pomocniczych pracowników przemysłowych) po za mieszkaniem swoim pracujących, zwłaszcza gdy się do przemysłu tego używa maszyn z zastósowaniem podziału pracy a przedsiębiorca w odróżnieniu się od rękodzielniczych prze-mysłowców, kieruje tylko robotami, ale w nich sam nie bierze udziału bezpośrednio. — Nakoniec wypada w tym względzie baczyć na wyższe opodatkowanie i na zaprotokołowaną firmę itd. jak to bywa u fabrykantów.

Również zwrócić trzeba uwagę na przepisy w §. 109 do 112 nowej ustawy przemysłowej zamieszczone, które na krajową władzę administracyjną i na przemysłowe władze pierwszej instancyi wkładają różne obowiązki, mianowicie pod względem kwestyi, do jakich stowarzyszeń należałoby przyłączyć poszczególne rodzaje przemysłu, a jakie zawody przemysłowe jednoczyć wypadnie w stowarzyszeniach.

W tej rzeczy trzeba oglądać się ile możności na to, czego sobie sami przemysłowcy życzą, ponieważ notorycznie wiadomo — że nader często dotychczasowa bierność przemysłowców w obec instytucyi stowarzyszeń pochodziła przeważnie ztąd, iż wcale nie stósownie w nich skojarzone zostały różnolite zawody przemysłowe. —

Jeszcze i na tę okoliczność trzeba baczyć, że nowa ustawa o stowarzyszeniach przem. nie ma zastósowania do całej industryi domowej, którą nowa ustawa w §. 1 w ogóle od zamieszczenia w rzędzie zarobków przemysłowych wyłącza.

Inaczej rzecz się ma z przemysłem, który lubo w ślad §. 1. nowej ust. przem. nie poczytuje się za rzemieślniczy, przecież podlega obowiązkowi łączenia się w stowarzyszeniach.

Pośrednictwo władzy przemysłowej wynika także z pzzepisów w §. 119 a, 119 d i 119 e w §. 120 w ustępie drugim, trzecim i czwartym, potem w §. 121 podanych. Tak samo i krajowa władza administracyjna w myśl §. 126 czuwać winna nad zachowaniem przepisu (tamże zamieszczonego w ostatnim ustępie pod względem oddzielnych statutów a w myśl §. 127, ażeby władze przemysłowe pierwszej instancyi wykonywały dozór nad stowarzyszeniami.

Paragraf 114 mówiący o celu stowarzyszeń przemysłowych, który to cel daleko wiekszą ma obecnie doniosłość, niż to przedtem wynikało z ustawy przemysłowej z r. 1859, podaje zarazem myśli przewodnie do kierowania się niemi przy załatwianiu spraw dotyczących stowarzyszeń i zadań stowarzyszeniom wytkniętych. —

W obec prawidła mieszczącego się w pierwszym ustępie §. 114 trzeba mieć szczególniejszy wzgląd na to, co przepisuje ustęp drugi §. 115.

Pod względem koniecznych celów dla stowarzyszeń wytkniętych wyróżniać należy to, co dopiętem być winno wspólnie przez obydwie klasy w stowarzyszenie wchodzące, to jest przez samoistnych przemysłowców i pomocniczych robotników przemysłowych — od tego wszystkiego, co poszczególnie przez jednych lub drugich powinno być dopełnione.

W tej mierze nadmienia się, że jest pewna ilość takich zadań, którym sprostać powinni wspólnie przedsiębiorcy przemysłowi i ich pomocnicy, są jednak i tego rodzaju zadania, które przypadają albo samym tylko przedsiębiorcom przemysłowym, lub też samym tylko pomocnikom.

Do wspólnych zadań zalicza się:

1) te, które wymienia §. 114 pod lit. a,
2) „ „ „ §. 114 „ „ c, d, e,
3) „ „ „ §. 121 do 121 pod lit. h.
tudzież §§. 122—124.

Co do zadań zakreślonych samym przedsiębiorcom przemysłowym, te mieszczą się w §. 114 pod lit. b, c, (w drugiej części) d, f. następnie w §. 114 pod lit. g, tudzież w §§. 115, 116, 117 lit. a, c. pod lit. a do f, wreszcie w §§. 125 i 126.

Prawa, jakie li pomocnikom służą, określone są w drugim ustępie §. 119. potem w §. 120 i w §. 120 a.

Postępując po myśli przewodniej zwyż wyrażonej zarządził J. Exc. p. Minister handlu w porozumieniu z p. Ministrem spr. wew. opracowanie wzoru statutu stowarzyszeń, oraz wzoru statutu pomocników i statutu przeznaczonego dla kasy stowarzyszenia wspierającej chorych w stowarzyszeniu.

Jego Excellencya p. Minister przesyłając pomienione wzory statutów i zarazem zastrzegając sobie, iż niebawem nadeśle także wzór statutu dla wydziału sędziów polubownych, zwrócił jeszcze uwagę, że rzeczone wzory li na to są przeznaczone, by jako pomoc w granicach ustawy obmyślona, ułatwiały stowarzyszeniom i władzom administracyjnym czynności w tym względzie im przekazane.

Wzory statutów, mogą być przejrzane w Wydziale III Magistratu.

Magistrat stoł. król. miasta

Krakowa dnia 24 Września 1883.

L. 21903.

OBWIESZCZENIE.

C. k. Komenda uzupełniająca 13 pułku piechoty w Krakowie odezwą z dnia 4 Lipca b. r. L. 2961 oznajmiła, że dla wszystkich żołnierzy stale urlopowanych, jednorocznych ochotników i rezerwistów w mieście Krakowie przebywających, tak tutejszych jakoteż obcych, którzy w r. 1883 w czynnej służbie się nieznajdowali lub ćwiczeń nie odbywali, zostały wyznaczone do kontroli dni 18, 19, 20 i 21 Października; zaś do kontroli dodatkowej 10 Listopada a wyjątkowo dla flisaków, którzy za granicą przebywają, 22 Grudnia b. r.

Co się podaje do wiadomości osób interesowanych celem ścisłego zastósowania się.

Magistrat stoł. król. miasta

Krakowa dnia 23 Lipca 1883.

L. 28.236.

OBWIESZCZENIE.

W skutek pisma krakowskiego batalionu obrony krajowej z dnia 4 Września 1883 L. 1595 E. podaje się do wiadomości, że żołnierze obrony krajowej, ktorzy w r. 1872 zostali asenterowani a z końcem Grudnia r. 1882 przeszli do obrony krajowej, również wszyscy żołnierze obrony krajowej, którzy między rokiem 1872 a r. 1883 zostali asenterowani a dla jakiejkolwiek bądź przyczyny od ćwiczeń w r. 1883 uwolnieni zostali, winni się osobiście na mocy niniejszego obwieszczenia **w dniu 24 Października 1883 w koszarach obrony krajowéj przy ulicy Karmelickiej l. 49 przed południem o godzinie 9 zgłosić.**

Nie czyniących zadosyć temu obowiązkowi, pociągną władze wojskowe do odpowiedzialności.

Magistrat stoł. król. miasta

Krakowa, dnia 20 marca 1883.

L. 7413.

OGŁOSZENIE LICYTACYI.

Magistrat stoł. król. Miasta Krakowa podaje do powszechnej wiadomości, iż celem sprzedaży zuiszczonych naczyń i narzędzi ogrodniczych w przechowaniu u ogrodnika miejskiego będących a mianowicie: taczek 13, angielskiej kosiarki 1, sierpa angielskiego 1, piły ręcznej 1, rydli ogrodnicz 4, rydelka do klombów 1, gracy do błota 1, grabi żelaznych 5, noża ogrodniczego 1, raf do siana 2, przetaków 2—odbędzie się dnia **1. Października r. b.** w Magistracie w Wydziale Ekonomi, cznym **o godzinie 12tej w południe** publiczna głośna licytacya.

Na pierwsze wywołanie ustanawia się cena 10 Zła.

Wadyum wynosi 2 Zła.

Przedmioty sprzedać się mające można oglądać codziennie w czasie między godziną 12. a 3. popołudniu u ogrodnika w ogrodzie po Bystrzonowskich.

Magistrat m.

Krakowa dnia 27 Sierpnia 1883 r.

L. 24946.

OBWIESZCZENIE.

Na cmentarzu Krakowskim znajdują się nagrobki, które wskutek zaniedbanej reparacyi tak się pochyliły, że grożą zawaleniem się a tem samem i uszkodzeniem innych pomników sąsiednich.

Magistrat zamieszczając poniżej wykaz osób, których zwłoki spoczywają w grobach, których pomniki uległy zniszczeniu, wzywa uprzejmie członków rodziny lub osoby, których pamięć tych zmarłych obchodzi, aby zechciały zarządzić naprawę tych pomników, w razie bowiem, gdyby naprawa pomników najdalej do **dnia 25. Października** r. b. nie została wykonaną, natedy jako zniszczone i miejsce wiecznego spoczynku oszpecające, a przedewszystkiem zagrażające bezpieczeństwu publicznemu, będą usunięte.

Dozorca cmentarza ma obowiązek wskazania miejsca osobom interesowanym za zgłoszeniem się w krótkiej drodze miejsca, w którem znajduje się uszkodzony nagrobek. W grobach na których nagrobki są uszkodzone spoczywają:

Śp. Stasiak Anton., Neusserowa Katarzyna, Georgeon Ludwika z Dzikowskich, Anna z Grünfeldów Mikoszewska, Rychelska Antonina, Kowalska Autonina. Woźniakowska Marya, Tarnowską Anna, Konstancya z Porembskich Kozłowska, Chełmicki z Piotrkowa król. polskiego, Sumper Karolina.

Nadto znajduje się na pasie 19, pomnik z krzyżem bez wyrażonego nazwiska zmarłej osoby w grobie pod tym pomnikiem spoczywającej, który to pomnik również jest nachylony i zniszczony.

Magistrat miasta

Kraków 30 Sierpnia 1883.

Wydawca: Dr. M. Schmidt V. P. m. — Nakładem Gminy miasta Krakowa. — W drukarni A. Koziańskiego.